

SVÁTEK V LISABONU, NOC V PRAZE

Předmluva

Námět téhle povídky mě přepadnul 18. listopadu 2002 v caffé Vergnano v Brně, bylo to v pondělí, dva dny předtím jsem byl v Českém Krumlově, kde jsem prožil magický víkend, zničehonic přišel v sobotu teplý vzduch a bylo jaro, ve dvě v noci jsme šli z Babylonu a bylo to k neuvěření, krásná vlhá noc, Měsíc téměř v úplňku, obloha plná hvězd a pocit, že tohle není jen tak..... to teplo, jakoby předzvěst něčeho strašlivého, jak se píše ve středověkých kronikách “toho roku přišly nejdřív v létě strašlivé záplavy a na podzim pak podivuhodná horka..... “ A v pondělí jsem jel do Brna a pil v caffé Vergnano dry Martini.

Kapitola 1

Noc, kdy jsem potkal svého bratra

Je to téměř na rok přesně. Na rok přesně 7 let. Sedm let a týden. Pamatuju si to přesně, protože jsem měl svátek a byl jsem v Lisabonu. Asi to byla náhoda, že jsem přijel do Lisabonu právě 11. listopadu, nicméně měl jsem radost. Už pár let jsem si přál tohle město navštívit, měl jsem k tomu jisté poměrně vznešené důvody a tak mi vůně pečených kaštanů přišla téměř magická, zvláště v kombinaci se spoře osvětlenými ulicemi, přistěhovalci z Brazílie nebo Angoly nebo Mosambiku a vším tím mumrajem v ulicích. První noc v neznámém městě!

Kdo to zná, ví o čem mluvím. Město, ve kterém neznáte ještě vůbec nikoho, město ve kterém ještě nemáte oblíbenou kavárnu, město, které ještě nemá žádnou geometrii a žádný smysl. Jen ulice, domy, auta, autobusy, tramvaje a spousty lidí. Možná několik hodin jsem jen tak bezcílně coural po Lisabonu. Nejlepší metoda jak poznat jakékoli místo. Nakonec jsem unavený došel až na velké čtvercové náměstí kdesi v centru, uprostřed náměstí stála socha, nejspíš socha nějakého významného Portugalce nebo svatého, tenkrát mi to bylo jedno a teď už si to nepamatuju a je to také bezvýznamné. Socha stála uprostřed parku a v parku byly lavičky, vlastně ne, socha stála na kamenném podstavci a na něm posedávali Portugalci nebo tak aspoň vypadali. Tak jsem se tam posadil také, zapálil si cigaretu a pozoroval okolí. Ta vůně kaštanů byla omamná! Nevěděl jsem kde budu spát, co budu jíst, co budu zítra dělat a bylo mi to úplně jedno. Bylo mi krásně. Jako sen. Jsem v Lisabonu a mám svátek! To je prostě úžasné..... Třeba se naučím pár slov portugalsky a najdu si tu práci. Nebo zjistím, kde je charita, dám si zítra ráno snídani s místními otrapy, začnu spát v krabici od lednice před hlavní poštou a bude ze mě lisabons otrapa. Nebo někde v baru sbalím stárnoucí nešťastnou a osamělou baronku de Évora a zbytek života strávím degenerací v Biarritzu, v Luganu a na Cote-d´Azur. Mám tolik možností! Měl jsem tolik možností! Nic z toho se

nestalo. Místo všech těch krásných snů se stalo to, co by mě fakt nenapadlo. Potkal jsem svého bratra. Je to k neuvěření, prostě ke mě přišel a zeptal se jestli bych mu nedal cigaretu. Trochu Co trochu, hodně mě to překvapilo, nicméně řekl jsem, že to není k zahazení, potkat na svůj svátek v Lisabonu vlastního brácha, tak jsem se tvářil, že jsem překvapený jen trochu a tu cigaretu jsem mu dal a zeptal se co tady dělá. Řekl, že ho to dneska večer doma moc nebavilo a tak se šel projít a cigarety zapomněl doma a když mě uviděl, tak měl radost, že nebude muset říkat o cigaretu někomu cizímu. A vůbec, že je to fajn, zrovna dneska, když mám svátek. Chvilí jsme jen tak kouřili a nic moc neříkali, byl to tak krásný pocit, mít svátek, být v Lisabonu a být s vlastním bráchou. Proč ještě něco povídat? On to příjemné mlčení porušil a zeptal se, jestli mě může pozvat na víno. Já řekl, že jo a tak jsme šli. Zavedl mě do řekněme poněkud svéráznější části města. Zdála se mi ještě o něco temnější, černochoů z Brazílie nebo Angoly nebo Mozambilu bylo ještě o něco víc, sem tam se objevila více či spíše méně oblečená žena s vyzývavým úsměvem a výstřihem a já si řekl, že tohle je přesně to, co se mi líbí. Naštěstí jsem měl na hlavě můj oblíbený slaměný klobouk a v levé ruce deštník, takže jsem si nepřipadal úplně ztracený, občas mi někdo pokynul hlavou, jakobych sem patřil odjakživa, znáte to. Vypadalo to, že se brácha vyzná. Zabočili jsme do krátké uličky a já šel za bráchou do dveří bez nápisu, pár schodů dolů, doleva, zase dveře a byli jsme v baru nebo jak to nazvat, spíš to vypadalo jako nějaká špeluňka v Hamburku nebo Amsterdamu, začouzený lokál s neurčitou barvou stěn, strop v mlze, podél zdí dlouhé dřevěné lavice a před nimi dlouhé dřevěné stoly a na lavicích příjemná společnost lidí všech barev a vyznání, pivo, víno, občas něco k jídlu. Velice stylové, jak by řekl hrabě de Medivacelli: "nejen šampaňským a kaviárem živ jest urozený člověk". Bratr objednal láhev bílého, bylo to bezpochyby víno od vinaře z trhu, zazátkované úplně obyčejnou korkovou zátkou z korkovníku na zahradě za domem, k tomu 2 sklenice z bazaru, z toho silného a poctivého skla, ty, které se při pořádné hospodské rvačce dají použít i k jiným věcem než je popíjení vína. Prostě nádhera. Brácha nalil víno, připili jsme si na moje zdraví a .. a tak začala ta noc.

Noc, na kterou nezapomenu. Nikdy. Snad to bylo tím vínem, snad to víno bylo zázračné nebo to nebylo víno nebo do něj hostinský něco přimíchal nebo to nebyl hostinský a byl to sám..... Nevím. Co vím Ale co vlastně vím? Když jsem se druhý den probudil, tak jsem měl pocit, že nevím, kde jsem. Až za pár vteřin mě napadlo, že jsem v Lisabonu, ale pro jistotu jsem se podíval z okna, asi bylo brzy, ulice prázdné, tiché, mokré..... ale ano, včera jsem přece jel přes ten most. Jsem v Lisabonu. A potkal jsem tu bratra. Ale kde je? Vždyť přeci..... V té čtvrti, ta hospoda, ta láhev bílého vína... napil jsem se, zapálil si cigaretu a podíval se na brácha. Věřte nevěřte, byl to brácha, ale vypadal jako David Lynch, jako na té fotce, kde je v černém roláku.. Docela mě to pobavilo, řekl jsem si, že je fajn mít brácha Davida Lynche, jsem přece hrdý na to, že můj brácha natočil ten film Zběsilost v srdci, zvlášť ten konec se mu povedl, ten pohádkový konec, kde Lulu zpívá Námořníkovi Love Me Tender, to mě fakt dostalo. Chtěl jsem to bráchovi říct, sice jsem se trochu styděl, ale co? Komu jinému než bráchovi se dají říkat takový kraviny? Tak jsem se pro jistotu ještě napil a podíval se bráchovi do očí a strnul jsem. Byl to můj brácha, ale to vypadal jako Emilio, jako Emilio Bartol z Barcelony, jako Señor Emilio Bartol pan Podnikatel z Barcelony, majitel letního bytu v Calelle de Palafrugell a majitel jachty Elena a majitel., to je blbý slovo . a jako tatínek Eleny, jedné krásné černovlasé Španělky to přece nemůžu říst ani bráchovi, vždyť jí bylo dvanáct! Ale ne,

můžu, vždyť to bylo tak nevinné, ali nevím, mám? Nemám?..... Ale jo, bylo to nevinné. Řeknu to. Nadechl jsem se, podíval se bráchovi do očí, no věřte nevěřte, byl to brácha, ale vypadal úplně jako Milan Kundera, ten český Francouz nebo francouzský Čech, který mě tak potěšil románem Nesmrtelnost i když to co se mi líbilo nejvíc si Kundera nevymyslel, aspoň myslím, píše tam leccos o Goethovi a mě se líbila ta pasáž, kde napsal, že Goethe poznal fyzickou lásku, to zní tak nabubřele, Goete si poprvé zašukal – dobytku!(poznámka písáčky)- až před čtyřicítkou, no a já prvně ve třiatřiceti, takže kam se na mě hrabe Goethe, aspoň co se toho šukání týče To bráchu pobaví! Jsem lepší než Goethe! A šukání je teprve začátek..... Moment překvapení je pryč. Už víte, co bude. Podívám se na bráchu Brácha vypadá jako Mick Jagger z Rolling Stones. Je zajímavý, že mě Rolling Stones nikdy moc nebrali, co mě dostalo bylo CD slovinské kapely Laibach, kde bylo 8 remixů té samé písně, Sympathy For The Devil..... a ten začátek “ let me please introduce myself, I’m a man of taste and wealth” at’ to slyším třeba postý, tak mi běhá mráz po zádech. Chci mu to říct. Jenže vím, že nemám šanci, už vím, že nemám šanci, ale ještě jednou to risknu O.K. jdu na to. Moje oči, jeho oči. No jo. Já to věděl. Vypadá jako Ian Curtis. A ta jeho písnička..... Walk In Silence. Proč jí napsal on a ne já? Měl štěstí. Já jsem měl štěstí. On jí napsal a šel se oběsit. Já jí nenapsal a jsem v Lisabonu s bráchou. Ale jak mu to říct? Víím, že se na něj nemůžu podívat. Koukám do sklenice s vínem bez vína, je prázdná a přenýšlím, jak to udělat, je to trapné, můj vlastní brácha a já se mu nemůžu podívat do očí. Seru na to! No jo, je to brácha, ale vypadá jak Wim Wenders, začíná ten film a ruka píše: ”Wenn Das Kind noch Kind war, fragt es: warum bin ich hier und warum bin ich nicht dort?” Proč jsem tady a proč nejsem tam? Ne já sakra chci být tady s bráchou! Co je komu do toho? Chci být s tebou, Honzo! Slyšíš mě? Řekni něco, mluvím s tebou..... Co na mě tak civíš.... vypadáš jak David Bowie, až spadnou v New Yorku ty baráky, tak tam budeš zpívat hasičům a policajům, že jsou heroes. Jenže co je mi po tom? Sedíme tady spolu a já s tebou nemůžu mluvit, protože tě vidím a nevidím, teď zrovna vypadáš jak Robert Smith a vyprávíš mi o tom skvělém životě, ráno v deset si sedneš do kavárny, piješ kafe, kouříš, koukáš na ten shon na ulicích, všichni někam běžej a je ti skvěle. Mě se to tak líbí a znám ten pocit, ale můj brácha to třeba neví a pozval mě sem do týhle díry a já mu to fakt chci říct a přitom zase koukám do stolu. Zvednu oči? Ale jo, už je mi to úplně jedno, už vím, vím, že můj brácha vypadá jako Jorge Borges, je slepý a přesto je to on, kdo mi dělá průvodce po Buenos Aires, nic nevidí, už léta nic nevidí a přesto spolu jdeme po ulici de los Jerónimas a on říká: ”Podívej vlevo přes ulici tamhle na rohu ten bílý dům, tam žila vypráví a vypráví a já vidím a on nevidí a já mlčím a on vypráví a on to všechno vidí a já vidím jen bílý dům, úplně obyčejný bílý dům, o kterém nemám co říct.

Na stole stojí další láhev bílého, teď naleju pro změnu já, sobě i bráchovi, který už není slepý, protože je to Bunuel z Calaus a sedíme spolu v baru U rány z kanonu, tak se mu to nakonec povedlo. Anebo je to můj bar? Bráchy se ptát nebudu, ale koho? Dým v pajzlu už je tak hustý, že nikoho jiného nevidím, jen bráchu přes stůl.... a ten? Spíš bych řekl, že tam sedí St. Exupéry a v ruce drží oblézek a já vím, že ten oblézek není z tohoto světa, spadnul z nebe, padající hvězda teď leží na jeho dlani v začouzeném baru v Lisabonu a já vím, že to místo, kde ji našel není až tak daleko, když umí člověk létat....A já? já ne. Já sedím v začouzeném baru v Lisabonu.

A proti mě můj brácha alias Nick Cave, potutelně se usmívá a něco říká a já mu

rozumím, říká "it's funny how things go". Máš pravdu, vole. Mě by to taky nenapadlo, včera jsem byl na Cabo de Roca a chlastal celý den s tím Čechem a dneska brácha. V Portugalsku! It's funny how things go. Ale brácha nerozumí, neumí přece anglicky. Přeložím mu to. Znamená to přece, že je směšný, jak jde život.... On na mě civí, jakoby nerozuměl. Jak by mohl, vždyť to je Monsieru Keller, sedí na lavičce ve svém lese a já ho vidím z věže, kterou postavil u lesa a čtu si z Bible... ale francouzsky brácha taky neumí, to ne, nechej z něj dělat blbce, zvlášť když

----- točí se mi z něj hlava, ale tak příjemně, nejsem opilý, je to spíš jako sen, cestování v čase, kde jsem?

Připadá mi to jako rok 1938, jsem v Cadaquésu, jdeme po pobřeží, v dálce Cap de Creus a Salvator Dalí mi říká: " už na to seru, z Cadaquésu pojedu jen do Paříže nebo do New Yorku, jinde je mi na blití." Nejradši bych mu dal facku, kde se to v něm bere, říkat takový kraviny? " Qué te pasa houbre? Todo lo que me qrieres deur no es nada más que mierda..."

Aha, nejsem ve Španělsku. Brácha si o mě musí myslet, že jsem magor. Sorry... You looks like Bono. But it's O.K.

Já taky ještě nevím, co hledám, tak radši napiš něco jinýho, jestli chceš, tak ti poradím, třeba...třeba něco o tom, že je dnes krásný den. To jde, ne? It's a beautiful day. Paráda, že jo? Klidně si ten název můžeš půjčit, já se s tebou kvůli tomu soudit nebudu. Stačí, když mě jednou v New Yorku pozveš na drink v baru hotelu Plaza, nic víc. OK? Tak jo, časem se ozvu a na oplátku tě pozvu na kafe do jedny skvělé kavárničky v Rivington Street, ruku na to.

No co koukáš, brácho, tobě se přece U2 taky líbili? I když já vím ... she's a river. She's a river. No nic. Vždycky se ti líbilo něco jinýho.

Mám pocit, že tahle noc nikdy neskončí. Vidím spoustu blbců a s bráchou jsem ještě nepromluvil ani slovo. Kolik jich ještě budu muset potkat? I když, teď to jde, brácha se mračí, ale vypadá jak Eric Blair, nebo dobře, jako ten chlapík, co se divil, že Španělé nesbírají špačky od cigaret po ulicích jako Angličané a ... a to jsou kraviny, to ne, brzy už bude ráno, dým se rozplývá a já už kolem sebe pár lidí vidím, pořád je plno, všichni mluví o překot, už jsou tu i ženy a všechny se usmívají nebo smějou a zdá se, že jsem jednu z nich zaujal, směje se na mě a já na ní, je tak krásná já vím, ale co brácha, nebude na mě nasranej? Po takový době se zase vidíme a já ... Radši si zapálím další Chesterfieldku. A bráchovi je to asi fuk, usmívá se a kouří a připomíná mi Richarda Gereu v jednom filmu, oblbuje tam nějakou blondýnu, chodí po zábradlí a křičí na ní: " Do prdele, to je život, já jsem tak šťastnej, že jsem depresivní maniak". A ta blondýna neví, můj brácha taky neví, ani jeden neví, že jsem depresivní maniak. Já to vlastně taky nevím. Ale líbí se mi to. Jak oba čuměj...

Taky čumím. Brácha už zase blbne, vypadá jako Fernando Pessoa, no to se hodí, koneckonců jsme v Portugalsku a ta knížečka, co napsal asi za jeden dva večery, je skvělá. Bankéř anarchista. Ta myšlenka! Kdybych se narodil o pár desítek let dřív, tak jsem to napsal já. Je to tak nespravedlivé, o čem mám teď psát? Všechno, co chci říct, už řekl někdo jiný. Všechno, co jsem chtěl říct bráchovi, už řekl někdo jiný. Do prdele! Teď mu chci říct, že se mi líbí pověst o Narcisovi, ale brácha se směje, vypadá jak Hermann Hesse a v ruce drží knížku, tu knížku napsal Hermann Hesse a jmenuje se Narcis a Goldmund. Tak ne. Radši mu řeknu, že se chci učit arabsky. Na to si ale zapálím další cigáro. Zapálíme si oba. Kouříme. Radši mlčím. Stejně mlčím. Mám strach podívat

se na sebe, je tam okno a já mám strach, že už tam bude světlo, noc skončí a já si s bráchou neřekl ani slovo. Neotočím se, chci, aby tahle noc nikdy neskončila, ne, chci... chci říct bráchovi aspoň jednu větu. Teď? Teď.

Jenže on vypadá jak Lawrence, ne ten D.H.L., spisovatel, ale jako ten Lawrence z Arábie, který věděl, že Angličané zradili Araby a Arabové jim to nikdy nezapomenou a jednou jim to vrátí všem, Angličanům, Francouzům, Američanům. Kdyby byl 11. září v New Yorku se mnou, tak by se nedivil, on to zažil, před těmi ----- lety, i ničemové můžou mít pravdu.

Teď už si brácha musí myslet, že jsem zešilel. Píšu mu to arabsky.

Civí na mě asi tak jako, ale jo .. asi tak jako W.S.Burroughs na jedný fotce, kde sedí v černém kvádru, v klobouku a s holí a říká tím svým hlubokým hlasem: “ V životě jsem nepotkal Dána, který by nebyl úplný blbec.” Jednou ve Španělsku jsem to modifikoval, říkal jsem tím mým hlubokým hlasem, brácha se směje, já vím, před ním jsem hlubokým hlasem nikdy nemluvil... no prostě jsem říkal: “V životě jsem nepotkal Němce, který by nebyl úplný blbec.”

Já jsem blbec! Znamená to, že jsem Němec? Logika mi nikdy moc nešla, logika je akorát pro blbce! Znamená to, že logika je akorát pro Němce?

Teď se brácha zase směje, říkám takový kraviny, ale směje se, to je fajn, když už s ním nemůžu mluvit, tak ho aspoň můžu rozesmát. Tak jo. Ještě něco lepšího.

Jelikož teď vypadá jako Camilo José Cela, tak mu řeknu tohle, to se mu bude líbit:”Hele, teď tady courám po Španělsku a Portugalsku pěšky a stopem, ale jednou, jednou si celou tuhle cestu projedem spolu a pojedem v bílém mercedesu. Nebo BMW. To ti brácho slibuju...”

Směje se. Směje se, do prdele, to je fajn. Směje se na celý kolo. Směju se taky. Zavřu oči a směju se jak hovado. Zakloním hlavu a směju se, směju se.

Otevřu oči. Přede mnou stojí dvě prázdné láhve a dvě prázdné sklenice, popelník plný vajglů a poloprázdná krabička Chesterfieldek.

A to je všechno.

Kapitola 2

Noc, kdy jsem potkal sám sebe

Je noc. Zase je noc. Jako včera. Já vím, že lžu. Nebylo to včera. Ale to je jedno. Je mi to všechno jedno. Záleží snad na tom, jestli to bylo včera? Nebo před měsícem? Nebo před rokem? Třeba je to .. rok a 2 měsíce. A kousek. Jsem v Praze.

Samozřejmě.

Kde jinde. Tohle je město je můj Osud. Naposled jsem viděl bráchu v Lisabonu. Od té doby nic. Strašně mě to sere. Chtěl bych ho vidět. Chci ho vidět. Už dneska večer nebo v noci. Myslím, že vím, kde ho potkám. Já ho fakt chci vidět. A znám jedno místo...

Trošku mi to připomíná to místo na poušti, pamatuju, jak jsme s bráchou četli Malého prince a na poslední stránce bylo to místo nakreslené a my jsme se vždycky strašně báli na tu poslední stránku podívat. Jenže já se bál víc.

Nikdy jsem tu stránku neotevřel. Brácha nebyl srab. Jednou ... jednou tu stránku otevřel.
A já?
Myslím, že podobné místo znám. Není na Sahaře. Nemusí být na Sahaře. Sahara není daleko, ale člověk musí umět létat.
A já létat neumím.
Ale to nevádí.
Je to jednoduché.....

© MM,

18.listopadu 2002, Brno

Vysvětlivky:

David Lynch – am. režisér, autor filmů Modrý samet, Zběsilost v srdci, Lost Highway, Mullholland Drive atd., TV seriál Twin Peaks aj.

Emilio Bartoli – podnikatel z Barcelony

Milan Kundera – český spisovatel, momentálně s francouzským občanstvím; autor románů Žert, Nesnesitelná lehkost bytí, Kniha smíchu a zapomění, Nesmrtelnost, Identita, Pomalost, Ignorance atd..

Mick Jagger – zpěvák skupiny Rolling Stones

Ian Curtis – zpěvák skupiny Joy Division, před americkým turné v roce 1979 se oběsil

Wim Wenders – německý režisér, autor filmů Nebe nad Berlínem, Tak daleko tak blízko, Linie násilí, Lisabonský příběh, Buena Vista Social Club atd.

David Bowie – anglický zpěvák, vydal nespočet LP a CD od 70.let do současnosti, herec -např. Poslední pokušení Krista, Duna

Robert Smith – anglický zpěvák skupiny Cure

Jorge Luis Borges – argentinský spisovatel

Luis Buñuel – španělský režisér, autor filmů Andaluský pes, Zlatý věk, Nenápadný půvab buržoazie, Mléčná dráha atd.

Antoine St.Exupéry – francouzský spisovatel, autor knih Malý princ, Citadela, Země lidí atd.

Nick Cave – australský zpěvák, herec, spisovatel

Monsieur Keller – Francouz, zemědělský inženýr z města Agen na jihu Francie poblíž Toulouse

Salvator Dalí – španělský surrealistický malíř

Bono – zpěvák skupiny U2

Eric Blair – Angličan, známější pod pseudonymem George Orwell

Richard Gere – americký herec

Fernando Pessoa – portugalský spisovatel

Hermann Hesse – německý spisovatel, nejznámější román je Stepní vlk

Lawrence z Arábie – anglický voják, diplomat, dobrodruh, autor díla Sem pilířů moudrosti

W.S.Burroughs – americký spisovatel beat generation

Camilo José Cela – španělský spisovatel

Překlady:

Dovolte, prosím, abych se Vám představil, jsem bohatý muž vybraného vkusu a mravů.

Když dítě bylo ještě dítětem, ptalo se: “Proč jsem tady a proč nejsem tam?”

je směšné, jak jde život

co je to s tebou, člověče? Všechno, co říkáš jsou jen kecy (lépe řečeno sračky)

Promiň Vypadáš jak Bono.

Ale to je v pořádku.

To je krásný den

Arabsky – maktub, něco jako “tak stojí psáno” nebo jak řídají Indiáni: “Domluvil jsem.

Hau”